

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคม (social equity) ในทางรัฐประศาสนศาสตร์เป็นแนวความคิดที่ได้รับการสนับสนุนที่สำคัญอันหนึ่งของกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า "กลุ่มนักรัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่" (New Public Administration) เมื่อประมาณ ปี ค.ศ. 1968 ซึ่งแนวความคิดเดิมนั้น การบริหารรัฐกิจ มักมีค่านิยมที่มุ่งเน้นการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และ การประหยัดเป็นสำคัญ แต่ประเด็น คำถามที่น่าสนใจต่อมาก็คือว่าการบริหารที่ดำเนินทำไปเพื่อใคร ประสิทธิภาพในการให้บริการเพื่อใคร หรือ ประหยัดเพื่อใคร กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ใครได้อะไรจากบริการของรัฐ ฉะนั้นหากผลของการให้บริการสาธารณะกลับตอบสนองแก่ความต้องการของคนบางกลุ่ม หรือให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่บุคคลบางกลุ่มแล้วละก็ ย่อมจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในบรรดาประชาชนโดยทั่วไปได้ และ จากการตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว ทำให้แนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นธรรมทางสังคมได้รับความสนใจมากขึ้นในการบริหารงานของรัฐ โดยถือว่าเป็นค่านิยมที่สำคัญอันหนึ่งที่ข้าราชการควรยึดถือเป็นแนวทางบริหาร นอกเหนือไปจากค่านิยมที่สำคัญอื่นๆ โดยนักวิชาการท่านหนึ่งที่นับว่ามีบทบาทสำคัญ ในเรื่องดังกล่าวในแวดวงของรัฐประศาสนศาสตร์อเมริกัน คือ H. George, Frederickson (1990)

สำหรับลักษณะการให้บริการสาธารณะของประเทศไทยในแง่ของความเป็นธรรม หรือความเท่าเทียมกัน กลับได้รับความสนใจศึกษาจาก นักวิชาการทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์น้อยมาก ส่วนใหญ่มักได้รับความสนใจจากนักวิชาการในสาขาอื่น มากกว่า เช่น นักเศรษฐศาสตร์ และ นักสังคมวิทยา อีกทั้ง ยังเป็นนักวิชาการต่างประเทศมากกว่า ผลทำให้ความรู้ในด้านดังกล่าวในแง่ของ รัฐประศาสนศาสตร์ และ นโยบายสาธารณะ ยังคงมีไม่เพียงพอ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในอดีต เกี่ยวกับการกระจายบริการสาธารณะของไทยในระดับมหภาค ส่วนหนึ่งชี้ให้เห็นว่า การกระจายบริการสาธารณะของไทย ยังคงมีความเหลื่อมล้ำ และ ความไม่เท่าเทียมกันปรากฏอยู่

ดังเช่น ผลงานของ Meesook (1978) ได้สรุปผลการศึกษาของเขาว่า มีความไม่เท่าเทียมกันอย่างยิ่งในการให้บริการสาธารณะทางสังคมในบรรดาจังหวัดต่างๆ กล่าวคือ จังหวัดที่ยากจนอยู่แล้วยิ่งได้รับบริการที่เลวลงมากยิ่งขึ้น ขณะที่จังหวัดที่มีฐานะร่ำรวยกว่า และมีความเป็นเมืองมากกว่า จะได้รับบริการทางสังคมที่ดีกว่าด้วย และ ประการสำคัญ คือ

รูปแบบการใช้จ่ายของรัฐบาลในปัจจุบัน ก็มีอาจคาดหวังได้ว่าจะช่วยลด ความไม่เท่าเทียมกันที่เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะว่าจังหวัดที่มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีกว่าอยู่แล้ว กลับมีแนวโน้มที่จะได้รับการใช้จ่ายจากรัฐบาลมากยิ่งขึ้น ตามสัดส่วนของประชากร

ส่วนผลการศึกษาของ O'Farrell (1979) กลับแสดงให้เห็นว่าแม้จะมีความเหลื่อมล้ำในการกระจายบริการสาธารณะต่างๆเกิดขึ้นก็ตาม แต่ความแตกต่างของบริการสาธารณะก็มีได้ คำนึงถึงความแตกต่างของรายได้ของจังหวัดเสมอไป โดยเฉพาะ บริการสาธารณะขั้นมูลฐาน เช่น การศึกษาขั้นประถม การสาธารณสุข ถนนลูกรัง ฯลฯ เป็นต้น ขณะที่บริการสาธารณะที่มีคุณภาพสูงขึ้นและ มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจจะมีการแปรผัน ตามความแตกต่างของรายได้ของจังหวัดเป็นสำคัญ โดยจังหวัดที่มีรายได้สูงคาดว่าจะได้รับบริการบางประเภทมากกว่า เช่น ถนนคอนกรีต ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ เป็นต้น ส่วนความแตกต่างทางภูมิภาค มิได้มีผลต่อความแตกต่างในการกระจายบริการมากนัก เพราะว่าในบางภูมิภาค เช่น ภาคใต้ กลับได้รับบริการบางประเภท มากกว่าภาคกลาง เช่น โรงเรียนขั้นประถม และเมื่อพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับความเป็นธรรม พบว่า การกระจายบริการสาธารณะของประเทศไทยมีลักษณะค่อนข้างเป็นธรรมเมื่อเทียบกับประเทศที่มีระดับการพัฒนาค้ำคลึงกับประเทศไทย ในปี 1970 แต่หากเปรียบเทียบกับประเทศที่มีระดับการพัฒนายิ่งสูงกว่า ประเทศไทยก็ยังคงไม่ประสบผลสำเร็จ ในเรื่องความเป็นธรรมมากนัก

จากผลงานทั้งสองชิ้นข้างต้น ได้พยายามชี้ให้เห็นว่า การกระจายบริการสาธารณะของไทยในระดับจังหวัด ยังคงมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่มาก อย่างไรก็ตาม จังหวัดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า ก็เชื่อว่าจะได้บริการที่น้อยกว่าเสมอไป แต่ คุณภาพของบริการก็ยังคงสูงกว่าเมื่อเทียบจังหวัดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า ซึ่งเหตุผลในการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ และลักษณะทางนิเวศน์ ก็ยังมีปัจจัยทางด้านชนชั้นนำ (elites) ด้วย

ดังเช่น ผลงานของ London และ Anderson (1986) ได้แสดงให้เห็นว่า นอกจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและประชากร ที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ในการกระจายบริการสาธารณะแล้ว ก็ยังมีปัจจัยทางชนชั้นนำซึ่งมีอยู่ทั้งในท้องถิ่น และในส่วนกลางสามารถใช้อิทธิพลในการบิดเบือนแนวทางของการกระจายบริการต่างๆ ไปในทิศทางที่ตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน และเป็นไปเพื่อรักษาสถานภาพของตนให้ดำรงอยู่ ด้วยการให้บริการสาธารณะ เป็นกลไกสำคัญในการควบคุมทางสังคม (social control) ตัวอย่างเช่น ทรัพยากรเพื่อให้บริการที่มีคุณภาพต่ำ และ ไม่ค่อยมีมูลค่ามากนัก จะมีการแปรผันตามจำนวนประชากร อีกทั้งยังกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่เป็นชนบท และ มีความยากจนมากกว่า และมีได้อยู่ในภาคกลางโดยเฉพาะจังหวัดที่มีความขัดแย้งทางเชื้อชาติ และ ทางการเมืองค่อนข้างสูง ในทางตรงกันข้าม ทรัพยากรที่มีคุณภาพสูง และมีมูลค่า เช่น โรงพยาบาลที่ทันสมัย อุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัย ฯลฯ เป็นต้น มักกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่มีความเป็นเมืองมากกว่า มีสัดส่วนชนชั้นนำค่อนข้างสูง และมักอยู่ในภาคกลาง เป็นต้น

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น พอที่จะบ่งชี้ให้เห็นว่าการกระจายบริการสาธารณะในเชิงมหภาคของไทย ยังคงมีความเหลื่อมล้ำกันในบรรดาจังหวัดต่างๆ โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจ

และประชากร ประกอบกับปัจจัยทางชนชั้นนำ มีอิทธิพลสำคัญต่อปรากฏการณ์ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าการศึกษานี้ใช้ จังหวัดเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ และ เป็นการพิจารณาจากส่วนกลางออกไปสู่ภูมิภาคว่า บริการสาธารณะจากส่วนกลางได้เน้นการกระจายไปสู่แต่ละจังหวัดต่างๆ ในลักษณะอย่างไร และ เหตุใดบางจังหวัดจึงมีบริการสาธารณะบางประเภทในปริมาณที่มากกว่า หรือ น้อยกว่าบางจังหวัด เป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสนใจว่า หากมีการเปลี่ยนมุมมองใหม่ ในการศึกษาด้วยการพิจารณากระบวนการให้บริการสาธารณะในระดับท้องถิ่น โดยมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาลเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ ตลอดจนการปรับระเบียบวิธีการศึกษาใหม่ อาจจะทำให้เกิดความรู้ในแง่มุมที่แตกต่างไปจากเดิมได้ โดยเฉพาะในแง่ความเป็นธรรมทางสังคมในการให้บริการสาธารณะที่เกิดขึ้นในบรรดาเทศบาลต่างๆ ทั้งนี้เพราะว่าภายใต้โครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมือง และสังคมที่มีความเลื่อมล้ำของสังคมไทย จึงไม่อาจประกันได้ว่า เทศบาลต่างๆ ในประเทศไทย มีความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน กล่าวคือเทศบาลที่มีความสามารถในการบริหาร มีฐานะการคลัง ที่ดีกว่าย่อมจะสามารถให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนเองได้ดีกว่า เมื่อเทียบกับเทศบาลอื่นที่มีปัจจัยดังกล่าวที่แย่กว่า ย่อมส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดำรงชีวิตอยู่ในแต่ละเทศบาลมีความแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งความเสียเปรียบนี้เกิดขึ้นเพราะว่า ประชาชนเหล่านั้นอาจโชคไม่ดีที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัย ในเทศบาลที่มีระบบการบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงพอทำให้พวกเขาเสียเปรียบในการได้รับบริการสาธารณะเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้านที่อยู่ในเทศบาลอื่น ที่มีระบบการบริหารที่ดีกว่า

ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจในการศึกษาว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจริงหรือไม่ในบรรดาเทศบาลต่างในประเทศไทย และมีระดับความรุนแรงมากน้อยเพียงใด สำหรับการศึกษาข้างนี้เป็นเพียงความพยายามอันเล็กน้อยอันหนึ่งเท่านั้น ที่จะวิเคราะห์และค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว โดยในการศึกษานี้ได้เน้นเฉพาะ การให้บริการเก็บขยะ เท่านั้น ทั้งนี้เพราะว่าเป็นบริการสาธารณะที่มีความใกล้ชิด กับ การดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุดอันหนึ่ง และเป็นบริการขั้นพื้นฐานที่ทุกเทศบาลจะต้องจัดหาให้แก่ประชาชน ทำให้มีความน่าสนใจและสะดวกในการเปรียบเทียบ ซึ่งประเด็นสำคัญในการค้นหาคำตอบ ก็คือ การให้บริการเก็บขยะของเทศบาลไทย มีระดับความเป็นธรรมมากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับความจำเป็นขอรับบริการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้ กรณีที่มี ระดับความไม่เป็นธรรมค่อนข้างสูงเกิดขึ้น ก็เป็นที่น่าสนใจศึกษาว่า มีปัจจัยสำคัญอันใดที่มีอิทธิพลต่อระดับความไม่เป็นธรรมดังกล่าว โดย การศึกษานี้หวังว่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจ ปรากฏการณ์ดังกล่าวได้เป็นอย่างดี แม้ว่าผลการศึกษาอาจไม่ช่วยให้เกิดการเพิ่มพูนต่อจากองค์ความรู้เดิมมากนัก แต่ก็เพียงพอที่จะทำให้เกิดการกระตุ้นให้ผู้ที่สนใจ โดยเฉพาะนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ และ รัฐประศาสนศาสตร์ ได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าวต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2.1) เพื่อศึกษาระดับความไม่เป็นธรรมในการให้บริการเก็บขยะของ

เทศบาลต่างๆในประเทศไทย

- 1.2.2) เพื่อศึกษาระบบการให้บริการเก็บขยะของเทศบาลในประเทศไทย
- 1.2.3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความไม่เป็นธรรมในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาลต่างๆ

1.3 แนวความคิดในการศึกษา

ความเป็นธรรมทางสังคมในการศึกษานี้ หมายถึง ป्राกฏการณ์ที่ระดับทรัพยากร และ ความสามารถในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล มีการกระจายเป็นส่วนส่วนกับจำนวนประชากรของแต่ละเทศบาล โดยเทศบาลที่มีจำนวนประชากรมากกว่า ย่อมแสดงให้เห็นถึงการมีความจำเป็น (need) ในการขอรับบริการมากกว่า ฉะนั้น จึงควรได้รับการที่ มากกว่าด้วย และหากเทศบาลใดมีระดับทรัพยากร และ ความสามารถในการให้บริการ ในสัดส่วนที่มากเกินไป หรือ น้อยเกินไป เมื่อเทียบกับสัดส่วนของประชากรก็แสดงให้เห็นถึงการมีความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้น แต่ระดับความรุนแรงของความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นนั้นจะมากน้อยเพียงใด จะได้รับการวิเคราะห์จาก ค่าคำนวณดัชนีความไม่เป็นธรรมของ Philip B. Coulter (1980;1989)

หากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว พบว่ามีระดับความไม่เป็นธรรมที่รุนแรง หรือ ค่อนข้างสูงเกิดขึ้น ในระดับทรัพยากรบางประเภท หรือ ความสามารถในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล ก็จะได้รับ การวิเคราะห์ เพื่อค้นหาปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อระดับความไม่เป็นธรรมดังกล่าวต่อไป แต่หากพบว่า ผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนแรก มีระดับความเป็นธรรมค่อนข้างสูง หรือ มีความไม่เป็นธรรมเพียงเล็กน้อย การค้นหาปัจจัยสำคัญดังกล่าวก็จะได้รับการยกเลิกโดยปริยาย โดยแนวคิดทฤษฎีที่ได้รับการนำมากำหนดเป็นตัวแบบในการศึกษา กรณีพบว่ามีความไม่เป็นธรรมที่ค่อนข้างสูงเกิดขึ้นนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 แนวความคิด ดังนี้คือ

1.3.1) แนวคิดทางการบริหาร (Administrative Model) มีความคิดสำคัญอยู่ที่ข้าราชการและระบบราชการเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งมอบบริการสาธารณะ โดยแนวทางในการปฏิบัติ และ หลักเกณฑ์ที่ถูกกำหนดโดยระบบราชการจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดว่า ระดับทรัพยากร และ ระดับการให้บริการประชาชนจะมีลักษณะเป็นอย่างไรโดย 2 ตัวแปรสำคัญที่จะได้รับการนำไปทดสอบคือ จำนวนประชากร และ ระดับความไม่เป็นธรรมของทรัพยากรเพื่อให้บริการในปีที่ผ่านมา ($t-1$)

1.3.2) แนวคิดทางลักษณะนิเวศน์และเศรษฐกิจ (Ecological-Economics Model) ซึ่งแนวคิดนี้จะพิจารณาว่าความแตกต่างในลักษณะทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น และ ลักษณะทางเศรษฐกิจ มีส่วนสำคัญในการเพิ่มบริการสาธารณะ ทั้งนี้เพราะว่า ท้องถิ่นที่มี ความหนาแน่นน้อยย่อมมีความต้องการบริการต่ำ ขณะเดียวกัน ความเจริญทางเศรษฐกิจในแต่ละท้องถิ่นอาจทำให้ท้องถิ่นนั้นมีความสามารถในการเพิ่มบริการให้สอดคล้อง กับ ความต้องการได้ดีกว่า เช่น

สามารถเก็บภาษีได้มาก หรือ ฐานะทางเศรษฐกิจของคนในท้องถิ่น ทำให้เขามีความสามารถเพียงพอที่แลกเปลี่ยนทรัพยากรที่เขามี กับ บริการที่เพียงพอกับความต้องการของพวกเขาได้โดย 3 ตัวแปรที่จะได้รับการนำไปทดสอบได้แก่ ความหนาแน่นของประชากร รายได้ภาษีที่เทศบาลจัดเก็บเองต่อหัวประชากร และ ความเจริญทางเศรษฐกิจของเทศบาล

1.3.3) แนวคิดทางการเมือง(Political Model)เป็นแนวคิดที่พิจารณาว่าระบบกลไกทางการเมือง สามารถเข้าไปมีอิทธิพล ในกระบวนการให้บริการสาธารณะ และสามารถจัดสรรทรัพยากร และ ระดับการให้บริการสาธารณะให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของฝ่ายการเมือง ซึ่งอาจจะมีเป้าหมายเพื่อสร้างคะแนนนิยม หรือ ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น ฯลฯ เป็นต้น ผลทำให้บริการสาธารณะมิได้มีการเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วน กับ ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น อันนำไปสู่ความเลื่อมล้ำของบริการได้ในที่สุด โดยตัวแปร วัลลชะของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ส.ท. จะได้รับการนำไปวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะว่า ท้องถิ่นที่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง จะมีโอกาสที่จะ ได้รับความสนใจในการเรียกร้อง เกี่ยวกับคุณภาพของบริการ จากคณะผู้บริหารเทศบาลมากกว่า เนื่องจากผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตอบสนองต่อข้อเรียกร้อง อันอาจจะมีผลต่อการเลือกตั้งในครั้งต่อไป ฉะนั้น ผลจากการเพิ่มระดับทรัพยากรและบริการด้วยวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทำให้เทศบาลที่มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่า มีแนวโน้มที่จะมีระดับทรัพยากร และ ความสามารถในการให้บริการมากกว่าระดับที่ควรจะเป็น อันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในที่สุด

1.4 สมมติฐานในการศึกษา

จากแนวคิดในการศึกษาข้างต้น เราสามารถนำมากำหนดเป็นสมมติฐานเพื่อใช้ในการทดสอบอิทธิพลของแต่ละตัวแปร ที่มีต่อระดับความไม่เป็นธรรมที่เกิดได้ ดังนี้

ตัวแปร	สมมติฐาน
1. จำนวนประชากรของเทศบาล (IVPOP)	* $b_1 > 0$
2. ค่าคะแนนความไม่เป็นธรรมของงบประมาณ รักษาความสะอาดของปีที่แล้ว (t-1) (IVBUD)	$b_2 \neq 0$

* b (partial regression coefficient) หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ถดถอย บางส่วนของแต่ละตัวแปรอิสระในสมการถดถอย อันแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตาม เมื่อตัวแปรอิสระนั้นเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย โดยเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์ดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นถึงทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยซึ่งเป็นที่ตั้งในทางบวก ($b > 0$) และในทางลบ ($b < 0$)

3. ความหนาแน่นของประชากร (IVDEN)	b3 > 0
4. ภาษีท้องถิ่นที่เทศบาลเก็บเองต่อหัวประชากร (PERTAX)	b4 > 0
5. ความเจริญทางเศรษฐกิจของเทศบาล (IVECO)	b5 > 0
6. เปอร์เซ็นต์ผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ส.ท. ในปี 2528 (IVPAR)	b6 > 0
- ตัวแปรควบคุมที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม
7. ประเภทเทศบาลเมือง (URBAN)	b7 > 0
0 = เทศบาลประเภทอื่น	
1 = เทศบาลเมือง	
8. เปอร์เซ็นต์รายได้จริงต่อรายรับทั้งหมด (IVREVE)	b8 > 0
9. เปอร์เซ็นต์เงินอุดหนุนทั่วไปต่อรายรับทั้งหมด (IVGRAN)	b9 > 0

1.5 วิธีการศึกษา

การศึกษานี้มีขอบเขตการศึกษา ระบบการให้บริการเก็บขยะของเทศบาลทั้งสิ้น 128 แห่ง จากจำนวนทั้งหมด 132 แห่ง เนื่องจากเทศบาล 4 แห่ง มีข้อมูลไม่เพียงพอในการวิเคราะห์ อีกทั้งข้อมูลส่วนใหญ่ในการศึกษาจะอยู่ในช่วง ปี 2530-2531 เป็นสำคัญ และระบบการให้บริการเก็บขยะ ก็จะเน้นพิจารณาเฉพาะระดับทรีนฮายกร ประเภทต่างเพื่อให้บริการและความสามารถในการให้บริการเท่านั้น

1.5.1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษานี้ส่วนใหญ่มีลักษณะวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มีการเก็บรวบรวมไว้แล้ว (aggregated data) เป็นหลัก ข้อมูลส่วนใหญ่จึงได้รับการอนุเคราะห์จากหน่วยงานราชการต่างๆ เป็นสำคัญ โดยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการขยะมูลฝอย นำมาจากกองมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ขณะที่ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของเทศบาล นำมาจากกองราชการส่วนท้องถิ่น และ ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง นำมาจากกองการเลือกตั้ง ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับการคลัง ก็นำมาจากกองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง นอกจากนี้ ยังได้มีการเก็บข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม ด้วยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์แก่ปลัดเทศบาลทุกเทศบาล เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ ลักษณะการบริหาร และการจัดการระบบการให้บริการเก็บขยะ ของเทศบาล

1.5.2) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้ดัชนีความไม่เป็นธรรม ของ Philip B. Coulter ในการวิเคราะห์ระดับความไม่เป็นธรรมในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาลโดยมีสัดส่วนจำนวนประชากรของแต่ละเทศบาลเป็นมาตรฐานในการวัด โดยระดับทรีนฮายกรประเภทใดหรือความสามารถในการให้บริการ ที่มีระดับความไม่เป็นธรรมค่อนข้างสูง จะได้รับการนำมา

วิเคราะห์ เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นซึ่งการศึกษานี้จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ในการวิเคราะห์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบสมมติฐานไว้ที่ระดับ .05

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้มีการคาดหมายว่าจะเกิดประโยชน์ทั้งในด้านพัฒนาวิชาการ และ ผลทางด้านปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1.6.1) เพื่อสามารถเข้าใจ สถานภาพระดับความเป็นธรรมในการให้บริการเก็บขนขยะของเทศบาลต่างๆได้เป็นอย่างดี
- 1.6.2) เพื่อสามารถเข้าใจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่างๆที่มีผลกระทบต่อการเร่งเร้าระดับความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับการให้บริการเก็บขนขยะของเทศบาล
- 1.6.3) เพื่อสามารถมีความเข้าใจถึงหลักเกณฑ์สำคัญและพฤติกรรมของการกำหนดระดับทรัพยากรและระดับการให้บริการเก็บขนขยะของเทศบาลได้เป็นอย่างดี
- 1.6.4) เพื่อสามารถเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงนโยบาย และ แนวทางการบริหารเพื่อให้บริการเก็บขนขยะมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น
- 1.6.5) เพื่อสามารถเป็นผลงานที่ก่อให้เกิดการกระตุ้น ให้มีการศึกษาเรื่องความเป็นธรรมทางสังคมในการให้บริการสาธารณะ และ ในแง่มุมอื่นตลอดจน ก่อให้เกิดการปรับปรุงระเบียบวิธีการศึกษาให้มีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.7 การนำเสนอผลการศึกษา

บทที่ 1 เป็นบทนำ ซึ่งจะเป็นการนำเสนอความเป็นมา และ ความสำคัญของปัญหาในการศึกษา ตลอดจน แนวคิดในการศึกษาและวิธีการศึกษาโดยสังเขป เพื่อทำให้สามารถมองเห็นภาพกว้างที่จะได้รับการศึกษาและการนำเสนอในบทต่อไป

บทที่ 2 การทบทวนผลการศึกษาและตัวแบบในการศึกษา ซึ่งเป็นการทบทวนผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาความเป็นธรรม ในการให้บริการสาธารณะ ทั้งที่เป็นองค์ความรู้จากต่างประเทศ และ ที่เป็นของไทย เท่าที่สามารถรวบรวมมาได้ เพื่อสามารถทำให้ผู้ที่สนใจในเรื่องดังกล่าว มีความเข้าใจการพัฒนาการขององค์ความรู้ได้เป็นอย่างดีตลอดจนเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตัวแบบในการศึกษา

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา จะเป็นบทที่นำเสนอแนวทางสำคัญ ที่ใช้ในการศึกษาอย่างละเอียดเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาซ้ำได้เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบไปด้วยวิธีการเก็บข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การนิยามศัพท์และตัวชี้วัด ตลอดจนสมมติฐานทาง

สถิติ และ การประยุกต์ใช้ดัชนีความไม่เป็นธรรม

บทที่ 4 ระบบการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล จะเป็นบทที่พยายามพรรณนาให้เห็นระบบการให้บริการเก็บขยะของเทศบาลโดยทั่วไป ตลอดจนการวิเคราะห์บทบาทของฝ่ายการเมือง และ ข้าราชการประจำ ในกระบวนการให้บริการเก็บขยะด้วย อันจะทำให้มีความเข้าใจระบบการจัดการเก็บขยะของเทศบาลได้เป็นอย่างดี

บทที่ 5 ความเป็นธรรมในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล บทนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญของการศึกษา เพราะว่าจะเป็นส่วนที่นำเสนอผลการวิเคราะห์ต่างๆ เพื่อพิจารณาว่าระบบการให้บริการเก็บขยะของเทศบาลมีระดับความเป็นธรรมมากน้อย เพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นการทดสอบสมมติฐานทางทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้ด้วยว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากน้อยเพียงใด อันจะนำไปสู่การอภิปรายปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อระดับความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นต่อไป

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ บทนี้จะเป็นการสรุปผลการศึกษาทั้งหมดโดยตลอด เพื่อพิจารณาผลการศึกษาว่าสามารถตอบคำถามการวิจัยเป็นอย่างไร และมีข้อจำกัดอย่างไรในการศึกษา ตลอดจนการเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการที่เป็นอยู่ ให้มีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้นจากข้อมูลที่ได้ในการศึกษาและการเสนอแนะเพื่อให้ มีการปรับปรุง หรือ ศึกษาในประเด็นดังกล่าวต่อไป